ARREST VAN HET HOF (Vierde Kamer)
11 januari 1990 *

In zaak C-38/89,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Tribunal de police d'Aix-les-Bains, in de aldaar dienende strafzaak tegen

Guy Blanguernon,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 54, lid 3, sub g, EEG-Verdrag en van de vierde richtlijn (78/660/EEG) van de Raad van 25 juli 1978 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen (PB 1978, L 222, blz. 11), in verband met de vraag, wanneer de op grond van die bepalingen vastgestelde nationale wettelijke regelingen in werking kunnen treden, wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Vierde Kamer),

samengesteld als volgt: C. N. Kakouris, kamerpresident, T. Koopmans en M. Díez de Velasco, rechters,

advocaat-generaal: C. O. Lenz
griffier: B Pastor, administrateur

gelet op de opmerkingen ingediend door:

— G. Blanguernon, vertegenwoordigd ter terechtzitting door P. Lippens de Cerf, advocaat,

* Procestaal: Frans.

— de regering van de Franse Republiek, vertegenwoordigd door E. Belliard en S. Grassi als gemachtigden,

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseurs É. Lasnet en A. Caeiro als gemachtigden,

gezien het rapport ter terechtzitting en ten vervolge op de mondelinge behandeling op 10 oktober 1989,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van dezelfde dag,

het navolgende

Arrest

1 Bij vonnis van 30 juni 1988, ingekomen bij het Hof op 16 februari 1989, heeft het Tribunal de police d'Aix-les-Bains krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van artikel 54, lid 3, sub g, EEG-Verdrag en van de vierde richtlijn (78/660/EEG) van de Raad van 25 juli 1978 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen (PB 1978, L 222, blz. 11; hierna: „vierde richtlijn").

2 Deze vraag is gerezen in een strafzaak tegen G. Blanguernon, financieel directeur van de vennootschap met beperkte aansprakelijkheid PAKEM. Blanguernon wordt ervan verdacht, de jaarrekening van die vennootschap niet binnen een maand na de goedkeuring ervan door de algemene vergadering van aandeelhouders te hebben gedeponeerd ter griffie van het Tribunal de commerce de Chambéry.

3 Dit verzuim wordt met straf bedreigd door de Franse wettelijke regeling inzake de boekhoudkundige verplichtingen van kooplieden en bepaalde vennootschappen. Met deze wettelijke regeling zijn de bepalingen van de op artikel 54, lid 3, sub g, EEG-Verdrag gebaseerde vierde richtlijn in Frans recht omgezet. Genoemde bepaling voorziet in de vaststelling van richtlijnen die, voor zover nodig, de waarborgen coördineren welke in de Lid-Staten worden verlangd van rechtspersonen in de

zin van artikel 58, tweede alinea, van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in die rechtspersonen als van derden, ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken.

4 Voor de nationale rechter voerde Blanguernon aan, dat door toepassing van de Franse regeling inzake de boekhoudkundige verplichtingen de Franse vennootschappen worden benadeeld, doordat deze verplicht zijn hun jaarrekening openbaar te maken, terwijl hun concurrenten in andere Lid-Staten die verplichting niet hebben. Bepaalde Lid-Staten immers zouden de maatregelen ter uitvoering van de vierde richtlijn nog niet hebben vastgesteld.

5 In verband met dit betoog heeft het Tribunal de police d'Aix-les-Bains de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„Kunnen, naar de letter en de geest van artikel 54, lid 3, sub g, EEG-Verdrag en de vierde richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1978, de overeenkomstig die bepalingen vastgestelde nationale wettelijke regelingen afzonderlijk in werking treden, nog voordat alle Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen een overeenkomstige regeling hebben vastgesteld, hetgeen een noodzakelijke voorwaarde is voor de met de vierde richtlijn van 25 juli 1978 beoogde gelijktijdige coördinatie ?"

6 Voor een nadere uiteenzetting van de feiten van het hoofdgeding, het procesverloop en de bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting. Deze elementen van het dossier worden hierna slechts weergegeven voor zover dat noodzakelijk is voor de redenering van het Hof.

7 Om te beginnen zij opgemerkt dat, volgens vaste rechtspraak, een Lid-Staat de niet-nakoming van de krachtens het Verdrag op hem rustende verplichtingen niet kan rechtvaardigen met erop te wijzen, dat andere Lid-Staten eveneens in gebreke zijn gebleven (zie met name het arrest van 26 februari 1976, zaak 52/75, Commissie/Italië, Jurispr. 1976, blz. 277). In de door het Verdrag tot stand gebrachte rechtsorde kan de uitvoering van het gemeenschapsrecht door de Lid-Staten niet afhankelijk zijn van een wederkerigheidsvoorwaarde. De artikelen 169 en 170 van

het Verdrag voorzien in passende rechtsmiddelen voor het geval de Lid-Staten hun verdragsverplichtingen niet nakomen.

8 Hieruit volgt, dat het nationale recht van een Lid-Staat dat uitvoering geeft aan een gemeenschapsrichtlijn, volledig moet worden toegepast, ook wanneer de betrokken richtlijn door andere Lid-Staten nog niet in nationaal recht is omgezet en ten uitvoer is gelegd.

9 Dit geldt ook voor de nationale regeling die uitvoering geeft aan de op artikel 54, lid 3, sub g, gebaseerde vierde richtlijn. Waar die richtlijn en dat artikel spreken van de gelijkwaardigheid van de in de Lid-Staten ter bescherming van de rechten van aandeelhouders en derden vereiste waarborgen, is dat om de mate van harmonisatie te preciseren die bereikt moet worden. Uit deze doelstelling kan dus niet worden afgeleid, dat de toepasselijkheid van de ter uitvoering van de vierde richtlijn in een Lid-Staat getroffen maatregelen afhangt van de vaststelling van gelijkwaardige maatregelen in alle andere Lid-Staten.

10 Mitsdien moet op de prejudiciële vraag worden geantwoord, dat artikel 54, lid 3, sub g, EEG-Verdrag en de vierde richtlijn (78/660/EEG) van de Raad van 25 juli 1978 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, aldus moeten worden uitgelegd, dat de wettelijke regelingen van de Lid-Staten die uitvoering geven aan die richtlijn, ook dan in werking moeten treden en moeten worden toegepast wanneer andere Lid-Staten de maatregelen ter uitvoering van die richtlijn nog niet hebben vastgesteld.

Kosten

11 De kosten door de Franse regering en de Commissie wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Vierde Kamer),

uitspraak doende op de door het Tribunal de police d'Aix-les-Bains bij vonnis van 30 juni 1988 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Artikel 54, lid 3, sub g, EEG-Verdrag en de vierde richtlijn (78/660/EEG) van de Raad van 25 juli 1978 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, moeten aldus worden uitgelegd, dat de wettelijke regelingen van de Lid-Staten die uitvoering geven aan die richtlijn, ook dan in werking moeten treden en moeten worden toegepast wanneer andere Lid-Staten de maatregelen ter uitvoering van die richtlijn nog niet hebben vastgesteld.

Kakouris Koopmans Díez de Velasco

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 11 januari 1990.

De griffier

J.-G. Giraud

De president van de Vierde Kamer

C. N. Kakouris